

Dosarul nr. 3ra-494/2023
2-22091342-01-3ra-20042023

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

ÎNCHEIERE

09 august 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Aliona Miron
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de către Nicolai Arnaut,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată
depusă de Nicolai Arnaut împotriva Autorității Naționale de Integritate privind anularea
actului administrativ individual defavorabil,
împotriva hotărârii din 07 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 23 iunie 2022, Nicolai Arnaut a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere de chemare în judecată împotriva Autorității Naționale de Integritate prin care a solicitat anularea actului de constatare emis de Autoritatea Națională de Integritate nr. 240/08 din 31 mai 2022.

În motivarea acțiunii a indicat că, nu este de acord cu actul de constatare, considerându-l ilegal și pasibil anularii, întrucât, conform actului de constatare nr. 240/08 din 31 mai 2022 întocmit de Autoritatea Națională de Integritate, Nicolai Arnaut, consilier în consiliul local Comrat, ar fi admis un conflict de interese în contextul participării la examinarea cererii Uniunii Cooperativelor de Consum din Găgăuzia GAGAUZCOOP, al cărui conducător este, cu încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Astfel, comunică reclamantul că, conform art. 2 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale (în redacția legii de până la operarea modificărilor prin Legea pentru modificarea unor acte normative, nr. 130 din 07 octombrie 2021, în vigoare din 29 octombrie 2021), conflict de interese - situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii.

La caz, *ab initio*, urmează a fi remarcat actele administrative care au stat obiect de control, se referă la acte administrative care implică incidența cadrului legal în

domeniul de reglementare al modului și condițiilor de exercitare a opțiunii de vot în autoritățile publice locale în coroborare cu normele incidente privind regimul funciar al proprietății publice fiind de altfel acte administrative din care lipsește vreun careva interes personal a lui Nicolai Arnaut și care ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor ce îi revin conform legii. Or, nu a semnat cererea din 17 decembrie 2021 privind executarea hotărârii judecătorești, aflându-se în acea perioadă în concediu anual, iar despre ordinea de zi al ședinței consiliului din 24 decembrie 2021 a aflat în ziua ședinței, neparticipând la votare la examinarea chestiunii privind transmiterea terenului GAGAUZCOOP.

Prin hotărârea din 07 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă acțiunea de contencios administrativ înaintată de către Nicolai Arnaut împotriva Autorității Naționale de Integritate privind anularea actului de constatare nr. 240/08 din 31 mai 2022, ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a stabilit că Nicolai Arnaut, consilier în consiliul local Comrat, cu derogare de la normele de drept, a admis încălcarea regimului conflictului de interese, ca urmare a participării la examinarea cererii Uniunii Cooperativelor de Consum din Găgăuzia GAGAUZCOOP și la adoptarea deciziei nr.16/5.4 din 24 decembrie 2021 cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

Astfel, a respins ca neîntemeiat argumentul reclamantului privind lipsa conflictului de interese, deoarece după cum urmează din actul de constatare în cadrul controlului s-a constatat că, Nicolai Arnaut, fiind consilier în consiliul local Comrat, este și administrator al Uniunii Cooperativelor de Consum din Găgăuzia GAGAUZCOOP.

Prin decizia nr. 15/5.4 din 24 decembrie 2021 a Consiliului mun. Comrat s-a decis încheierea contractului de suprafață între Primăria mun. Comrat, Uniunea Cooperativelor de Consum din Găgăuzia GAGAUZCOOP și SRL „Transcom-AG” (f.d.33 dosar administrativ). Iar conform răspunsului nr. 02/1-29-218 din 24 ianuarie 2022 a Primarului mun. Comrat, Nicolai Arnaut a participat pe data de 24 decembrie 2021 în cadrul ședinței Consiliului municipal Comrat, unde s-a examinat cererea privind încheierea contractului de suprafață între Uniunea Cooperativelor de Consum din Găgăuzia GAGAUZCOOP și la adoptarea decizia nr. 16/5.4 din 24 decembrie 2021” (fila 19-20 din dosarul administrativ).

Având în vedere dispozițiile prevăzute la art. 12 alin. (7) și art. 14 alin. (2)-(4) din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133 din 17 iunie 2016, în cazul apariției unui conflict de interese real subiectul declarării, în persoana consilierului în Consiliul local Comrat, Nicolai Arnaut, putea soluționa conflictul de interes real în care se afla prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor.

Mai mult, în cadrul controlului subiectul conform informației disponibile din Registrul declarațiilor privind conflictele de interese al Autorității Naționale de Integritate, nu au fost identificate înscrisuri despre careva declarații adresate Autorității

Naționale de Integritate de către consilierul în local Comrat, Nicolai Arnaut, prin care acesta ar fi solicitat soluționarea cărorva conflicte de interese reale în care s-a aflat până la participarea și examinarea cererii Uniunii Cooperativelor de Consum din Găgăuzia GAGAUZCOOP și la votarea proiectului de decizie cu adoptarea deciziei nr. 16/5.4 din 24 decembrie 2021. Mai mult, nici înscrisurile perfectate în contextul ședințelor Consiliului local Comrat nu atestă că subiectul declarării ar fi declarat despre aflarea sa în situație de conflict de interese nu conțin dovezi care să probeze că acesta s-ar fi abținut de la luarea deciziilor în cadrul ședințelor din 24 decembrie 2021.

În baza probatoriului acumulat, inspectorul a constatat că, consilierul în Consiliul local Comrat, Nicolai Arnaut, nu a informat/nu a declarat și respectiv nu a soluționat conflictele de interese reale în care se afla. Astfel, prezumția inexistenței conflictului între interesele profesionale și cele personale la încheierea actelor juridice respective este neîntemeiată. Mai mult, inspectorul ține să precizeze că legea trebuie aplicată și nu invers, iar în situația de conflict de interese, examinarea situației o poate face doar organul cu drept de soluționare, la caz. Or, interesul personal al subiectului în forma apărută putea și pare să fi influențat exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce-i reveneau subiectului controlului potrivit legii și statutului societății, fapt ce se califică direct în una din situațiile prevăzute la art. 12 alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor.

Prin urmare, instanța de judecată a concluzionat că, inspectorul de integritate corect a menționat că, în legătură cu identificarea și tratarea conflictelor de interese, care se îndeplinesc în condițiile legii speciale, în redacția în vigoare la momentul săvârșirii, în cazul apariției unui conflict de interese real subiectul declarării era obligat să nu încheie acte juridice, până la soluționarea conflictului de interese și să recurgă la abținerea de la exercitarea atribuțiilor sale în măsura în care acestea sunt amenințate de conflictul de interese, până la soluționarea acestuia; declararea în scris, în termen de 3 zile, organului abilitat cu dreptul de-i soluționa conflictele sale de interese reale. Or, această conduită se desprinde din dispozițiile prevăzute la art. 12 alin. (7) și art. 14 alin. (2)-(4) din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133 din 17 iunie 2016.

Instanța de fond a apreciat ca fiind declarativ argumentul reclamantului privind neparticiparea la vot pentru adoptarea deciziei Consiliului municipal Comrat nr.16/5.4 din 24 decembrie 2021. Or, prin răspunsul Primăriei mun. Comrat nr. 01/1-29-218 din 24 ianuarie 2022 înregistrat în secretariatul Autorității Naționale de Integritate cu nr. 586 din 27 ianuarie 2022 (fila 19-20 din dosarul administrativ), extrasul din procesul-verbal nr. 16 din 24 decembrie 2021 (fila 21 și fila 57 din dosarul administrativ) și înregistrările video a ședinței Consiliului mun. Comrat, inspectorul de integritate, se atestă că, Nicolai Arnaut a participat la examinarea cererii Uniunii Cooperativelor de Consum din Găgăuzia GAGAUZCOOP și la votarea proiectului de decizie cu adoptarea decizia nr. 16/5.4 din 24 decembrie 2021. Prin urmare, circumstanțele elucidate permit a conchide că, Nicolai Arnaut, consilier local a participat la examinarea cererii Uniunii Cooperativelor de Consum din Găgăuzia GAGAUZCOOP și la votarea proiectului de decizie cu adoptarea deciziei nr. 16/5.4 din 24 decembrie 2021, în care primul deține calitatea de administrator al Uniunii Cooperativelor de Consum din Găgăuzia GAGAUZCOOP.

La acest capitol, instanța de judecată a mai reținut că, interesul personal al subiectului declarării este evident, odată ce a participat la examinarea cererii Uniunii Cooperativelor de Consum din Găgăuzia GAGAUZCOOP și la votarea proiectului de decizie cu adoptarea deciziei nr. 16/5.4 din 24 decembrie 2021, astfel că participarea la luarea deciziilor în cauză a influențat exercitarea imparțială și obiectivă a responsabilităților ce îi revin conform legii în exercitarea mandatului.

Astfel, în condițiile art. 21 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 436/2006, Nicolai Arnaut urma să nu participe la adoptarea deciziei Consiliului municipal Comrat nr.16/5.4 din 24 decembrie 2021, conduită care a fost ignorată de ultimul.

Instanța de apel prin prisma art. art. 6 lit. a), b), c), 7 alin. (2), 14, 19, 20 alin. (3), 34 alin. (1) – alin. (4), 35 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, a respins ca neîntemeiat argumentul reclamantului privind anularea actului contestat din considerentul emiterii privind lipsa competenței inspectorului de integritate la semnarea actului de constatare, deoarece anume inspectorului de integritate în persoană, îi aparține competența de semnare a actului de constatare. Mai mult, legiuitorul național, adoptând cadrul legal pertinent, nu a prevăzut expres competența inspectorului de integritate de a semna actul de constatare, însă, din analiza competențelor exclusive ale inspectorului de integritate privind efectuarea controlului averilor și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, privind depunerea în termen a declarațiilor de avere și interese personale de către subiecții declarării, întocmirea actelor de constatare în condițiile legii, reiese că inspectorul de integritate este competent să semneze actul de constatare. De altfel, se observă că, competența *stricto sensu* privind semnarea actului de constatare nu este atribuită nici unui alt funcționar din cadrul Autorității Naționale de Integritate, inclusiv președintelui sau vicepreședintelui.

Corespunzător, fiind excluse careva atribuții ale președintelui și vicepreședintelui Autorității privind controlul averilor și al intereselor personale, privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, nefiind stabilită competența strictă a altui funcționar al Autorității Naționale de Integritate în semnarea actului de constatare, fiind prevăzut cert că, inspectorul de integritate întocmește actul de constatare și constată abaterile privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, instanța de judecată a conchis că anume inspectorului de integritate și nu altui funcționar, îi aparține competența în semnarea actului de constatare. Or, din sensul semantic al sintagmei „întocmește actul de constatare și constată”, nu reiese doar competența de perfectare a proiectului actului de constatare, ci și însăși semnarea actului de constatare.

La fel, instanța de judecată a respins argumentul reclamantului privind lipsa motivării și necorespunderea cerințelor de legalitate, deoarece în motivarea hotărârii contestate se conțin motive de fapt și de drept care ar justifica concluziile stipulate de către inspectorul de integritate în actul contestat, conform prevederilor art.118 și 119 din Codul administrativ.

În consecință, instanța de judecată a concluzionat că actul de constatare nr. 240/08 din 31 mai 2022 emis de Autoritatea Națională de Integritate în privința lui Nicolai

Arnaut este unul legal și întemeiat. Or, de către autoritatea publică pârâtă a fost respectată procedura de emitere a actului administrativ, actul este emis de către un organ competent și în corespundere cu normele legii materiale aplicabile speței, instanța nu a constatat admiterea a careva abateri la emiterea actului administrativ individual defavorabil emis în privința reclamantului Nicolai Arnaut de către Autoritatea Națională de Integritate, legalitatea acestuia nefiind pusă la îndoială de către instanța de judecată, iar contrariul nu a fost demonstrat în cadrul procesului de judecată organizat cu respectarea principiilor contradictorialității și al egalității de tratament, ceea ce denotă că temei de admitere a acțiunii reclamantului nu există.

La 01 decembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Nicolai Arnaut a depus recurs nemotivat împotriva hotărârii din 07 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.65, 66, 67).

La 25 mai 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat copia recursului depus de Nicolai Arnaut, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și extrasul din poșta electronică anexate la materialele dosarului (f. d. 72,73).

Prin referința depusă la 31 mai 2023, Autoritatea Națională de Integritate a solicitat respingerea ca fiind neîntemeiată cererea de recurs depusă de Nicolai Arnaut cu menținerea hotărârii din 07 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând admisibilitatea recursului depus de Nicolai Arnaut constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

Conform art. 244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin. (2).

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Din materialele cauzei rezultă că, hotărârea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 07 noiembrie 2022.

Din conținutul avizului de recepție a corespondenței DS8007708148AS (f.d.68), completul de judecată constată că la 16 noiembrie 2022, Nicolai Arnaut a recepționat copia dispozitivului hotărârii din 07 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

La 01 decembrie 2022, Nicolai Arnaut a depus la Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul oficiului poștal, recurs nemotivat împotriva hotărârii din 07 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 66, 67).

Tot din materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că la 30 martie 2023, conform avizului de recepție a corespondenței

DS8004502577AS lui Nicolai Arnaut i-a fost notificată hotărârea motivată din 07 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 69).

Potrivit art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96–114.

În corespundere cu art. 97 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod.

Notificarea se face în cazurile prevăzute de lege sau prin dispoziția autorității publice.

Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

În conformitate cu art. 109 din Codul administrativ, un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție.

Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

Sub acest aspect completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, recepționarea hotărârii motivate din 07 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău de către Nicolai Arnaut, înlătură orice viciu de necomunicare a acestui act recurentului.

Prin urmare, prin prisma prevederilor art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, termenul de procedură de 30 zile instituit de legiuitor pentru valorificarea dreptului de a depune motivarea recursului și-a început curgerea din ziua imediat următoare datei notificării hotărârii motivate – 31 martie 2023 și a expirat la data de 29 aprilie 2023, însă luând în considerație prin prisma art. 112 alin. (2) din Codul de procedură civilă, 29 aprilie 2023 a fost zi de sâmbătă, iar data de 01 mai 2023 zi declarată zi liberă, respectiv, ultima zi de depunere a motivării recursului a fost 02 mai 2023 (zi de marți).

Distinct acestor circumstanțe recurentul Nicolai Arnaut nu a depus cerere de recurs motivată în termen de 30 de zile de la notificarea hotărârii instanței de apel la 30 martie 2023.

Astfel, este în afara oricărui dubiu că, de la momentul notificării hotărârii motivate recurentul a dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de dreptul său procedural și a depune motivarea recursului în interiorul termenului instituit la art.245 alin. (2) din Codul administrativ.

Prin urmare, completul de judecată remarcă că, rolul instanței de judecată este de a aduce la cunoștință persoanei despre emiterea actului judecătoresc, iar Nicolai Arnaut, fiind cel interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță, după cum sugerează și jurisprudența CtEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz prin depunerea recursului motivat în conformitate cu art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, în caz contrar intervenind *uno ictu* aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, declararea recursului inadmisibil în temeiul articolului 246 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ.

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov contra Ucrainei, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei

hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

În atare circumstanțe, declararea recursului depus de Nicolai Arnaut ca fiind inadmisibil este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

Prin urmare, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Nicolai Arnaut.

În conformitate cu art. 230, art. 245, art. 246 alin. (1) și alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de către Nicolai Arnaut, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Aliona Miron

Ion Malanciuc